

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám,

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1903.

XXXII. évfolyam. 181. szám.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12 .
Negyedévre — — — — 6 .
Egy órára — — — — 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Kedd, augusztus 11.

A válság.

— Politikai munkatársunktól. —

Budapest, augusztus 10.

Az ellenzék eddig gyűlölte és üldözte Khuen-Héderváry gróf miniszterelnököt, mátl fogva már talán szeretni is képes lesz őt: egyik ténye legalább, visszalépése már fellelkesítette az ellenzékét.

A képviselőház tegnapi ülésében hozta a Ház tudomására lemondását Khuen-Héderváry gróf és bejelentette egyúttal, hogy a korona Magyarországon fog a válság megoldásához látni.

Az ellenzék ezt persze a maga győzelmének magyarázza, de győzelemről nem lehet ott beszélni, ahol egyáltalán semmi ellenállás nem volt, legalább komoly ellenállásba nem ütközött az ellenzék.

A válság tehát nem az ellenzék győzelmé, hanem sokkal inkább a szabadelvű párt veresége.

Az ellenzék Széll Kálmán visszalépése után teljesen szétfoszott volt. Ez a szabadelvű pártnak határozottan előnyére kellett volna hogy szolgáljon, ha a valóságban még szétfoszottabb nem lett volna, mint az ellenzék.

Akarmelyik végéről ragadjuk meg a dolgot, a szabadelvű párt e betegségeiben beteg az ország, és aki most jön, ha azt akarja, hogy siker, de kivált tartós siker álljon az oldalán, az okos, a szakavatott, az erélyes orvos kell hogy legyen az illető, hogy ezt a betegséget alaposan eltávolítsa.

Férfiakra van szükség, nem rendszabályokra, — mondja az angol közmondás. Rendkívüli módon fején találja ez a szöveget a mi politikai életünkben, mert a legjobb rendszabályok hatástalanok, vagy éppen ellentétükbe csapnak át, ha nem egy hozzáértő kéz, felvilágosodott szellem viszi őket keresztül a célnak megfelelően, tehát üdvösen.

Nálunk elég sok rendszabály, voltaképpen törvényjavaslat várja a sürgős elintézését, melynek valóban az ország szükségéből vannak merítve: a költségvetés,

a kiegyezés, a vámtarifa és a katonai szervezés vár az életbeléptetésre. És különös, még a rátermett alkalmas férfiu sem hiányzott. Széll Kálmánt nem csak a saját feltétlen párthívei, hanem még az ellenzék is ilyennek jelentette ki és mégis mi volt a szomorú következmény. Nálunk ugyanis nem elég a férfi egyedül; egy erős, odaadó párttal kell az ország ügyeinek kivételéről gondoskodnia, párttal, mely rendületlenül áll mellette s egy emberként összetart.

És éppen ez a párt nem létezik. Van elég nagy száma a képviselőknek, kiknek mindegyike a szabadelvű programot vallja, de ezek együtt csak egy nagy számot adnak, de egy erős pártot még mindig nem.

Egyedül az lesz a vezető férfi, aki felismeri annak szükséges voltát, hogy legelőször is a szabadelvű elemeket kell maga körül szorosán gyűlekezeltetnie, akinek azonban az ezen felismerés értékesítéséhez szükséges azon képesítése is megvan, hogy az összes szabadelvű képviselőket tántoríthatatlanul zárt sorokban maga körül csoportosítsa. Hogy a passzív ellenállás mit sem használ, ez már bebizonyult; hogy a paktálás az ellenzékkel, mely a politikai szöszegésben valóságos virtuózzá lett, melynek adott szavára komoly politikusknak többé mit sem szabad adnia, hogy a megegyezés ezel az ellenzékkel semmit sem használhat, sőt azt még keresni sem szabad, már szintén bebizonyult. Tehát nem marad más hátra, mint egy szilárdan tagolt, jól szervezett többség határozott állásfoglalása.

—n—s.

A cukorkérdés. Bécsből jelentik: A szombaton az osztrák pénzügyminiszteriumban a cukorkérdés ügyében megkezdett tárgyalásokat vasárnap egész nap folytatták, de megállapodás a kiküldöttek között még nem jött létre. A magyar szakdelegátusok vasárnap este visszatértek Budapestre. Az osztrák és a magyar referensek mindegyikét jelentést tesznek minisztereiknek. Ami a tárgyalás folytatását illeti, az vagy írásbeli jegyzékváltás, vagy szóbeli tanácskozás útján fog történni. Lehetséges, hogy e tanácskozás Budapesten lesz.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken péltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 órától 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délből gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad. Zuhanyfürdő egész nap.

— **A főispán szabadságon.** Dr. Dellimánics Lajos főispán tegnap este neje látogatására Balaton-Földvárra utazott. A vármegye főispánja 14 napig marad távol.

— **Személyi hírek.** Tallián Béla, v. b. t. t., a képviselőház alelnöke, törökkanizsai birtokára utazott s a Ház újból való összehívásáig ott marad. — Dr. Perisics Zoltán polgármester, aki néhány napig távol volt, tegnap délután visszaérkezett Nagybecskerekre.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa ma délután 4 órakor ülést tartott. A tanácsülésben hozott fontosabb határozatokat lapunk holnapi számában közöljük.

— **Esküvők.** Ma délelőtt esküdtek örök hűséget egymásnak Steiner Simon vesei ékszerész és Schlesinger Elsa, Schlesinger Jakab nagybecskereki kereskedő leánya. A polgári esketés délelőtt fél 11 órakor folyt le. A mátkapárt dr. Perisics Zoltán polgármester eskette össze, szerencsét kívánva az új házasoknak. Az esketésnél tanuk voltak Sándor Pál orszgy. képviselő és Kovács Károly nagykereskedő. Az egyházi esketés ma délután volt a nagybecskereki izr. templomban nagyszámu közönség jelenlétében. — Cser Gyula pancsovai gimnáziumi tanár augusztus 12-én esküszik örök hűséget Richter Ludmilla urhölgynek, Richter Ferenc nyugalmazott főrealiskolai tanár leányának. — Porter Vilmos aradi kereskedő augusztus 4-én vezette oltárhoz Bach Ema kisasszonyt, Bach Mór pancsovai gabonakereskedő leányát.

— **A vörös-kereszt a megyében.** Csátád község lakosai a vörös-kereszt egyesületnek azt az ajánlatot tették, hogy 70 lábbadozó katona elhelyezéséről, ellátásáról és ápoltatásáról, valamint a betegeknek a zombolyai vasuti állomásról leendő beszállításáról minden dij nélkül gondoskodni fognak. Kezelő orvos: dr. Mannheim Sándor. Tudósító: Eisele Ede plébános. — Dobrica község lakosai 40 lábbadozó katona ingyenes ellátására és ápoltatására, valamint a helybeli vasuti állomásról leendő beszállítására

A „TORONTÁL“ tárcája.

Muzikaszó mellett.

— A „Torontál“ eredeti tárcája. —

Mit kérditek, hiszen tudjátok . . .

Szép asszonyoknak a szemétfénye,
Vitt engemet a korhelységbe.

Hisz ez olyan természetes! . . . Neki ragyogó két szemem van, nekem meg — bolond szívem . . . Olyan mindennapi történet ez is. Társalogtunk és rám nézett . . . igen! mint beszédközben néznek egymásra az emberek . . . Vagy talán még akkor, mikor bemutattak . . . Hiszen ilyenkor is megnézzük egymást . . . Vagy talán . . . Ej! már nem emlékszem, mikor történt . . . De azóta nem enyém a szívem. Azóta az eszem sincs helyén.

Megállj Milán! Ne játsz, hadd gondolkodjam még egy keveset . . . Vagy tudod mit? Igyunk előbb egyet . . . A bor adja a legjobb gondolatokat. Eltemeti a multat, elfeledtetni a jelent s még a jövővel sem törődik . . . Igyál! Isten éltesse, servus!

Igaz! Most jut az eszembe, hogy én már a végrendeletem megírtam . . . Különös! Mintha meg akartam volna halni, de nem tudtam. Sirba kíváncsítottam, de két szem utamba állt. El akartam mindent-mindent feledni, temetni. Nem lehetett. Az a két szem jobban vonzott, mint az ég minden ragyogó csillaga. Aztán különben is, mit csináltam volna én odaát a tulvilágon, mikor

Nem jó csillag lett volna én belőlem,
Nem sokáig maradnék én az égen,
Nem kellene én nekem a menyország,
Lejárnék én minden este édes rózsám tehozád.

Ugy . . . ugy! . . . huzzad csak szépen, lassan, csendesen, halkán. Én meg azalatt majd gondolkodom . . . figyelem a játékokat . . . hallgatom a nótákat és elmerengek, eltűnődöm . . .

Volt, hol nem volt, volt egyszer egy bolond fiu. No igen! A szive volt bolond, bár az esze sem volt helyén . . . Azt hitte, hogy nem lehet élni szerelem nélkül. Mert körülötte szerelemről beszélt, suttogott, regélt minden. A fü, a mező, a virág, az erdő, a madár, az ember, sőt még a kő is.

Hallottatok már a követ beszélni? Én hallottam. Mikor beszél, zizeg, mint a száraz haraszt és zug. Zugása olyan mint a bizsergés. Ez az ő szerelmi vallomása. Ilyenkor parányai esküdnek szerelmet, örök, hű szerelmet. Hogy mindig együtt lesznek, mindig egymásra tapadnak, soha el nem válnak, mert különben széjjelmálnak, elporlanak.

És volt . . . igen! . . . volt egy szépséges szép asszony. Mindenki és minden leborult, meghódolt előtte. A teremtő sem gondolta, hogy valaha önmagát felül fogja mulni teremtményében. De a mindenható gondoskodott, hogy legyen mégis egy hibája. Kivette a szivét és még követ sem tett helyébe.

És a szegény, bolond fiu ezt a szépséges szép asszonyt látta meg, őt ismerte meg. Mondjak még többet? . . . Folytassam? . . . Ej, ilyünk egyet . . . muzsikáljatok!

Elvesztettem a szívemet, lelkemet,
Az vitte el, aki engem nem szeret.
Hogyha nem vagy igaz hozzám,
Mért nem adod vissza babám,
Mért nem adod vissza az én szívemet.

Te bőgős, ne vigyorogj ott hátul, mert a fejedhez vágom ezt az üveget. Éppen jó kedvem

van. Szívem után szaladok. Lelkemet üldözöm. Vissza akarom hozni őket, aztán elzárom, hogy ne szeressek soha többet.

Te meg cimbalmos ne aludjál, mert a hátadon találok cimbalmozni. Ugyis veszni indultam. Iszom, amíg győzöm. Muzsikáljatok, amíg meg nem unom. Lumpolok, amíg ki nem dülök. Nem nézek sem jobbra, sem balra. Nem törődöm semmivel. A bajnak fittyet hányok. A bánatot kigunyolom. Önmagamot megtagadom . . . Kinek mi köze hozzám? Azt a ragyogó két csillagot csak én látom . . . az a két szem engem nem lát.

Ej, pedig ha tudnám, hogy eszébe jutok, hogy néha-néha gondol reám! . . . Ha érezném, hogy van szive hozzám! . . . Ha lelke lelkemmel találkoznék! . . . Beh másképp állna a világ! . . . Megváltoznék én is . . . Nem lennék a falu rossza, világ csufja, legnagyobb lumpja. Nem siratna édes anyám . . . Imádkozni is megtanulnék.

De mit erőlködöm? Ugyis hiába minden. Igyunk! . . . Te meg Milán folytasd a muzsikát.

Korán nyílik az orgona virága,
Korán marad virág nélkül az ága,
En is korán tanultam meg szeretni,
De szívemet el is kellett temetni.

Én mondom nektek, fiuk, hogy nem ér az egész élet egy rongyos fabatkát sem . . . Itt vagyunk a földön s nem tudjuk, hogy miért? . . . Mondják, hogy átmenet, átjáró a föld a lélek számára . . . Ugyan mi szüksége van a halhatatlan léleknek a gyarló porhüvelyre? Aztán az örök élet mért kíván némely lélektől száz esztendei földi létet, míg soknál megelőlszik pár órával . . . És ugyan milyen mértékkel mérhetik odafönt az igazságot, a méltányosságot, mikor ideleent az egyik kényelemben repül át az életen, a másik meg ki nem jön a fürtelemből . . . A

tettek ajánlatot. Az orvosi teendőket dr. Szécsi Salamon községi orvos és a tudósítói teendőket Jankovich Dusan községi jegyző vállalta magára.

— **Rákóczy-ünnep** Módoson. A délvidék számos helyén most ünneplik Rákóczy fejedelem dicsőséges emlékét. Módoson vasárnap folyt le a Rákóczy-ünnep fényes műsorral. A fellobogóztott nagyközösgben immár a reggeli órákban vig zeneszó hirdette a nagy ünnepet. Délelőtt ünnepélyes istentisztelet volt a róm. kath. templomban, mely alatt az ottani zenekedvelők egyesülete Gruber jubiláris zenés miséjét adták elő Osztie István vezetésével. Délután Porceller zenekara sétahangversenyt adott a főtéren. Este a „Zágráb” szálló nagytermében ritka nagyszámú közönség jelenlétében volt a tulajdonképeni ünnepély. Itt először a Hymnus, előadta a daloskór, ezután Zsiross József ügyvéd, a kaszinó elnöke mondott nagyhatású beszédet. A beszéd után Rákóczy-nyitányt játszott a zenekar, ezután pedig alkalmi felolvasás következett Kossa Endre közigazgatótól. Végül Elmer Péter szavalata „Rákóczy-kesergője” és több sikerülten előadott „Kuruc-nóta” rekesztették be a válogatott, élvezetes szép műsört, melynek csattanója reggelig tartó tánc volt. Az ünnepély rendezése körül a módosi kaszinó és fiatalok, élükön Osztie István és Kalteneker Béla szereztek dicséretes érdemeket.

— **Értesítés.** A nagybecskereki tisztviselő-egylet tudatja tagjaival, hogy azok, akik gyermekeik részére az 1903/4. tanévben tanegyletyért folyamodni akarnak, ebbeli kérvényeiket f. évi szeptember hó 5-éig adják be az elnökségnek. A kérvényhez csatolandó: a tanuló keresztlevelé, utolsó iskolai bizonyítványa, a tagsági jegy és igazolvány arról, hogy az illető tanuló az előadásokat tényleg látogatta. Csak oly egyetemi tagok folyamodhatnak tanegyletyért, akik legalább 1900. évi január hó 1-e óta tagok. A kérvényminta az egyetemi elnök részéről díjmentesen szolgáltatják ki.

— **Eljegyzés.** Juba Ferenc pancsovai szappangyáros eljegyezte Ambrózy Aranka kisasszonyt Nagybecskerekéről.

— **Átjáró a kaszinókertben.** A Bakics-utcában lakók ma délelőtt küldöttségileg megjelentek a polgármesternél s közbenjárásért kérték arra, hogy a Bakics-utca felől a kaszinó kertén keresztül átjáró létesíttessék. A polgármester válaszában a küldöttség előtt úgy nyilatkozott, hogy a városi képviselőtestület már három ízben visszautasította a bakics-utcaiakat ezt a kérését, s a maga részéről szintén nem tartja helyesnek az átjárót, mert mihelyt ezen átjáró létesülne, egy kaszinókert elvesztené kert jellegét, a minnek pedig a közönség érdekében nem szabad megtörténnie.

— **Az időjárás.** A „Meteor” augusztus hónapjáról ezeket jelenti: Augusztus havának csomópontjai: 11., 13., 16., 21., 22., 24., 25., 28., 29-iki napokra esnek. Egészen állandó időjárást nem várhatunk, bár nyarunknak, viszonyítva az

eddig hónapokhoz, augusztus lesz a legmelegebb hónapja. Augusztus 9—10-én, különösen a 11-iki csomópont hatása körében, újra melegebbre van kilátásunk, de viharos, zivataros jelleggel, amidőn a július 29-én átfordult foltok is visszaérkeznek, ha addig tönkre nem mennek s ezt követően az időjárást állandóbbá, melegebbé teszik, úgy, hogy 13-át követően egész a 21—22 csomópontok hatásköréig állandó, meleg időjárásra van kilátásunk. A hónap utolsó harmada újra változatos lesz, de meleg jelleggel, hol a csomópontok már inkább csak zivataros, viharos időt hoznak, mely rövid ideig tart, mint huzamosabban tartó hűvös időt és esőt. Augusztussal meg lesznek a gazdák elégedve, ahol esetleg jégkárokat nem fog okozni időjárásával. A legerősebb csomópontok 9—11-re esnek, amidőn nem igen tanácsos nagyobb kirándulásokat tenni. Az emberi indulatokra és szenvedélyekre legfőképp a 11-iki, 24. és 28-iki csomópontok hatnak igaztalanul. Ha e megfigyelésekről statisztikai adatokat gyűjtenének, vagy csak kutatásig visszafelé keresnék azokat, azonnal egy oly halmazt kapnánk ez adatoknak, hogy csakhamar kétségtelessé válnék a kettő összefüggése és az ember belső világának, szervezetének e természeti jelenségekkel való kapcsolata.

— **Dinye-évad.** (A rendőrség figyelmébe.) Aránylag nem nagy azok száma, kik ez idén dinyéhez jutottak. De akik vágyva várták e kedvenc gyümölcsök megérkezését, most elkezdve szidják a kofát, meg a rendőrt, többen mind a kettőt. Mert mi tagadás benne, a piacra vitt dinyék 80 százaléka éretlen. A melyik pedig nem éretlen, azt azon a rég kipróbált módszeren „erlelik” meg, melyet különösen a fővárosban lehet tanulmányozni. Egyszóval a dinyeárlás terén szaporodtak a visszaélések s mi igen sokak nevében komolyan felkérjük a rendőrséget, hogy a városi orvosokkal szövetkezve tegyen valamit arra nézve, hogy a dinyepiacon ne árulhassanak éretlen gyümölcsöt. A közönség pedig helyesen fog cselekedni, ha a visszaéléseket bejelenti a rendőrségnek.

— **A szegedi Tisza-szobor leleplezése.** Szegedről írják, hogy a Tisza-szobornak szeptember 22-ére tervezett leleplezését véglegesen még meg nem állapított határidőig elhalasztották, mert a városi memóriakör az alapozás tervét és költségvetését még nem készítette el. Az elhalasztást a szeptemberi nagyszabású Deák Ferenc-ünnep is szükségessé tette. Szegeden azonban bíznak benne, hogy a város újja alkotójának szobrát még az idén fel fogják állítani, annál is inkább, mert Fadrusz műve már egy-két nap múlva teljesen készen lent lesz Szegeden.

— **Halál a kórház kapujánál.** Tyira Nikola ernesztházi 60 éves pásztor, ki már hosszabb ideig betegeskedik, tegnap reggel orvosi ajánlatra Nagybecskerekre jött, hogy az itteni kórházban gyógykezeltesse magát. Tegnap reggel már korán reggel megérkezett Nagybecskerekre s a kórházba akart menni, de csak a kapuig jutott el, mert ott hirtelen rosszul lett, összeesett

és rövid idő múlva meghalt. Később a kórházbeliek észrevették a földön fekvő embert, de akkor már élelten volt. A pásztor holttestét be szállították a halottas kamrába, ahonnan ma délután temették el.

— **A tízezredik órség.** Csendes házi ünnepélyre készül a nagykikindai torna- és tüzoltó-egylet. Folyó hó 17-én tartja meg a derek egyet a tízezredik éjjeli vártaórséget, mely alkalmat az egyet saját körében meg fogja ünnepelni. Ez éjjel az egyet legidősebb tisztjei fogják a vártaórséget teljesíteni, este pedig társas vacsora közben ünneplik meg az egyet életének ez emlékeztető napját.

— **Ba'uljárt békítő.** Tegnap hírvünk kapcsán, melyben megírtuk, hogy Marvenszki Mihály melencei lakos áldomás közben leütötte Nenin Ráda szerb-aradáci lakost s ez nyomban meg is halt, arról értesítünk ma bennünket, hogy a gyilkosságnak még egy áldozata van: Antonyin Gergely szücsmester, szerb-aradáci lakos személyében. Antonyin mit sem sejtve, békésen pipázgatva haladt haza felé egyik rokonától, kinél látogatóban volt, midőn a rendkívüli nagy zaj, lármá és szitkozódás a verekedés színhelyére esakta. Antonyin látva a helyzet veszélyességét, a verekedők közé állott, hogy őket szétválassza. A verekedők Antonyin némes szándékát azonban félreértették s mindketten neki estek Antonyinak és úgy elverték, hogy eszméletlenül vitték el. Antonyin fején oly súlyos sérülést szenvedett, hogy állapota veszélyes. Antonyin az igen súlyos fejsérülésen kívül még több sérülést kapott, de főleg bántja őt, hogy ez alkalommal őt fogták is teljesen kiütötték s így hibásan fog ezentul beszélni.

— **Vonatösszeütközés.** A vojteki állomáson tegnapelőtt délután az 1861. számú kezelő teher-vonat összeütközött az 1862. számú kezelő teher-vonattal s három teherkocsi összerongolódott s az egyik mozdony pedig megrongálódott. Emberéletben szerencsére nem esett kár s mind-össze a mozdonyvezető szenvedett kisebb horzsolásokat. A vizsgálatot megindították.

— **Bika a rőfőskereskedésben.** Lippáról írják: Nem mindennapi esemény szentannuja volt esütörtökön este a Fő-utca korzóján sétáló közönség. Az történt ugyanis, hogy a város bikája a pásztor által hajszoval, befutott egy rőfős-kereskedő üzletébe. A kereskedő és személyzete szörnyen megijedt a ritka vendég váratlan megjelenésére s miután a foreador mesterségben az üzletben levők egyike sem bírt jártassággal, az ottlevő létrák legmagasabb fokairól integettek a jövevénynek fogadj istent, aki nem győzött eléggé bámulni a ritka előzékeny fogadtatáson. Hanem bámulata nem sokáig tartott, mert a másik pillanatban már ben termelt a pásztor s mielőtt még a vörös posztók között dűskálható volna, pár ostoresapással tudtára adta, hogy nem jó helyen jár. E gyöngédelen figyelmeztetésre a kérőző lények közbecsülésnek örvendő csülkös tagja dühösen hagyta el a kereskedést, kimenőben nem mulasztva el rövid szarvaival az üzletajtó pár üvegablakát bezuzni, a mit valószínűleg azért tett, mert a pásztor tekintélyét nyilvánosan durván megsértette.

buta mért buta s a lángész mivel szerzett már előre érdemet e világra s előnyt a másvilágra . . . Halhatatlanság! . . . Lélek! . . . Bizony mondom üres szavak mindezek. Nem egyebek bolondító fogalmaknál, hogy az ember a többi teremtményt és a természetet lenézhesse, önmagát dicsőíthesse és az alkotót megközelíthesse. Hiszen igaz, hogy van lelünk, de az nem ilyen, hanem egészen más. Vallás nem tanítja, nem a másvilágra való, mégis különb . . . Aztán meg nem mindenkinek van ám lelke, csak annak, ki szeretni tud, ki igazán szeret . . . Mert a lélek forrása, táplálója, éltetője a szerelem . . . Játszál csak Milán! hadd rendezzem gondolataimat . . . Szívűből szívűhez játszad . . . Isten bizony soh'sem esik rosszul, de most nagyon jó volt ez a pohár bor . . . És most hadd szóljon az a nyirettyű . . .

Útött, kopott a hegedű, törött a vonója,
Foszladozik, bomladozik mind a négy hur róla,
Be szomorú a nótája! Be kevesen értik!
Csak kinek a lelke beteg, vagy a szive vérzik.

Sokszor elgondolkodtam, hogy mi van ezen a négy huron? . . . Mért rikatja meg? vagy mért vadítja meg az embert? . . . Vagy talán nem is a hur az oka . . . az egész csak képzelődés és a kedélyállapot kifolyása . . . De nem! . . . Bizony nagy része van benne a négy hurnak, no meg a cigány lelkének is, ha együtt vigad a vigadóval, együtt busul a busongóval.

Teremtő szent atyám, ha én most a lelke-met a cigányba tudnám oltani, ő meg a négy hurjával szívet, hozzám hajló szívet teremtene oda, hová a mindenható követ sem tett! . . . Megpróbálom az örültséggel határosat, megkísértem az utolsó, megpróbálom a lehetetlent. Oda-állok az ablaka alá s elhuzatom a nótákat mind, melyekben érzés, lélek van. Odaállok ablaka alá

s talán lelkem egy paránya a hur hangjaival együtt behatol az ablakon keresztül oda, ahol a szívnek van helye és . . .

Eh! örültség az egész . . . azért sem teszem meg . . . Hogy még kinevessen! Hogy meghallják az emberek és gúnyt üzzenek belőlem! . . . Inkább iszom egyet s agyvelőmből kiűzöm az emlékezetet. Szívemből az érzést, „én”-emből a lelke-met. Ha emlékezet, érzés, lélek elhagynak engem, akkor kijózanodom s talán meg is gyógyulok. Mert az emlékezet — hit, az érzés — remény, a lelke-m — szeretet . . . Igen! Hiszen volt idő — emlékszem rája — mikor hittem, hogy boldog leszek . . . Az a meleg, igaz érzés, mely egész valómat átjárja, reményt nyújtott, hogy vonzalmat kelt . . . Kell-e mondanom, bizonyítanom, hogy lelkem maga volt és marad — a szeretet!

Mily örült vagyok! Össze-vissza fecsegek itt mindent. Ki akarom üzni magamból az emlékezetet, az érzést, a lelket. Lehetséges-e ez!? Van-e földön, mennyben erő és hatalom, mely ezt megtehetné, mikor a hit, remény és szeretet együtt véve, de külön-külön is az, akire mindig gondolok, akit imádok, aki mindenem!

Ugy-e cigányok, ti nem hagytok el engem? Elhúzzátok a nótáimat és tűrhetővé teszitek életemet . . . Hiszen ha ti nem volnátok, még az istent is letagadnám az égről, hogy engem teremtett . . . Elképzelni sem tudom életemet cigány és bor nélkül . . . Szívem nem enyém, eszem nincs helyén, lelkem másnál van. Ily állapotban nóta és ital nélkül ember sem lehetnék . . . Hát csak ígyunk egyet és muzsikáljatok tovább . . .

Ha tudnád, hogy nem szeretted,
Mért csaltál meg engemet,
Hisz jól tudod, nálad nélkül
Mit ér nekem az élet.

Adj egy csókot, egy utolsó,
Ugy sem élek én soká,
Almaidban jövök majd el,
Csókot kéni tehozzád.

Különös! Ennek a nótának egy szava sem illik rám, mégis rendkívül tetszik . . . Nem esalt meg, mert nem is hitegetett . . . Csókot sem adott soha, hogy kérhetném hát az utolsó . . . Még álmban sem tud rám gondolni, de nem is akar . . . Aztán én sem szoktam kéni . . . Aki magától nem ad, annak szive nem a mienk. Attól hiába kérünk . . . Miért tetszik hát e dal? A dallama sem valami különös. Mégsem tudok szabadulni tőle. Mégis mindig fülemben zug . . . Eh! nem gondolkodom, nem töprengök fölötte. Már nem is tudok. Tetszik. Ez elég. Ez az egész és vége . . .

Még mindig nem virrad? . . . Vagy csak én nem látom a napot? Tehetek róla, mikor két csillag még a napot is elhomályosítja? . . .

De hát mindennek vége szokott lenni. Hagyjuk abba az ivást. Tevétek el hegedűiteket. Pihenjétek ki magatokat. Kőnyű nektek! Titeket puha párna, engem pedig kőnél keményebb párna vár. A feledni nem tudás. Titeket édes álom ringat el. Én ezt sem ismerem. Alszom, de nem álmodom. Mert nem álmodhatik az, kinek szive, lelke másé, anélkül, hogy cserébe legalább álmat kapott volna. De talán jobb is ez így. Legalább alvás közben nem tudok magamról semmit. Épügy mint a halott nem tud magáról semmit. A vége ugyanis lesz. S mikor a földben leszek, visszatér szívem és lelke-m, eltemetik testemmel együtt. Mert csak az a lélek halhatatlan, mely megtalálta párját, melyet kicserél az a maga lelkével, akit szeretünk . . . Isten áldjon fiuk! Ég veletek!

Semsey Gyula.

— **Szélhámós házaspár.** Érdekes letartóztatás történt az éjjel Temesvárott. Az ottani rendőrség ugyanis a brassói rendőrség távirati megkeresésére letartóztatta Ferenczy Károly épület- és mulakatos és nejét szül. Haubrich Elenorát. Ferenczy, kit Temesvárott mindenki előnyösen ismert, Brassóba költözött, hol Szirmay mulakatos telepen nyert igen előnyös állást. A cég bizalmát úgy halálta meg, hogy 2300 koronát sikkasztott és feleségével együtt megszökött a városból. Szladek Károly rendőrbiztos éjjel 11 órakor nyomozta ki a szélhámós házaspár rejtekhelyét és nyomban letartóztatta őket. Megmotoztatásukkor a lopott pénzből még 1580 koronát találtak náluk. Kihallgatásuk után ma átadták őket a kir. ügyészségnek.

— **Agyonverte az anyját.** Török Szakos községben Wollner János gazda baltával agyonverte 80 éves édesanyját. A gyilkost letartóztatták. A gyilkos azt vallja, hogy nem tudta tovább végignézni beteg anyja kínját és ezért ölte meg.

— **Gépészek vizsgálja.** A gőzgépekezők és gőzkazánfűtők vizsgálata a Temesvárott szervezett bizottság által 1903. évi augusztus hó 24-én reggel 8 órakor a m. kir. államvasutak műhelyépületében fog megtartatni. A vonatkozó szabályszerűen felszerelt kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőhöz Temesvár (Józsefváros, Hunyady-ut 23. sz.) címezve, legkésőbb a megelőző napokban nyújthatók be.

— **Vásárok.** Fehértemplomon a legközelebbi országos vásár augusztus hó 15., 16., 17. és 18-án lesz. Szarvasmarhát a környéken dühöngő száj- és körömfájás miatt nem szabad a vásárra hajtani. A többi állatok felhajtása csak a vásár első napjától, tehát 15-től fogva szabad.

— **Mokrin községben** e hó 21., 22. és 23-án lesz országos vásár. A vásárhirdetésen ki van tüntetve, hogy a szekerék és az azok elé fogott állatok is járattal látandók el. — **Nagykomlós községben** augusztus 29. és 30-án lesz országos vásár, a melyre szabályszerű járattal mindenféle állat szabadon felhajtatható. — **Ó-Futtakon és Törökbeesen** e hó 16-án tartják meg az országos vásárt. Az előbbire mindenféle állat felhajtatható, míg a törökbeesei vásárra kizárólag csak lovak felhajtása szabad.

— **Visszaélés a vasúti jegyekkel.** A MÁV. igazgatósága közli: A vasúti menetjegyekkel ismételtelen történt számos visszaélés szükségessé tette, hogy a jegyeknek és az ezekhez tartozó egyéb igazolványoknak ellenőrzését fokozottabb mérvben oly módon fogatosítsassuk, amint ez a külföldi vasutaknál történik. E célból az üzlet-szabályzat 21. §-ában, illetve annak II. póthatározmányában foglalt rendelkezések alapján érdekelt közegeinket, úgymint a kapusokat, jegyvizsgáló kalauzokat és általában az ellenőrzőket szigorúan utasítottuk, hogy az utazó-igazolványoknak, és pedig úgy az egyszerű utazásra szóló, mint az időszakos vagy állandó érvényre bíró (szabad bérlet stb.) jegyeknek előmutatását a várótermekbe, illetve a pályaudvarra való belépésnél és utközben a vonatokban mindenkitől kivétel nélkül feltétlenül követeljük, továbbá elrendeltük, hogy mindenkor megköveteljük azt, miszerint az utasok a pályaudvarok elhagyása előtt a további utazásra már nem érvényes utazó-igazolványokat a jegyszedőknek átadják, a további utazásra szükséges jegyet pedig mutassák fel. — Annak megemlítése mellett, hogy e tekintetben a külföldön is hasonló szigorú intézkedések állnak fenn, az utazó közönséget egy alkalommal már a napilapok útján figyelmeztettük; minthogy azonban eme figyelmeztetés dacára ellenőrző közegeink az utazó közönség részéről mind sűrűbben megújuló ellentállással találkoznak, újból figyelmeztetjük és kérjük az utazó közönséget, hogy a menet igazolványt idővesztés és egyéb a menetjegy előkeresésével járó kellemetlenség kikerülése végett saját érdekében kéznél tartani és közegeinknek a menetjegy előmutatására irányuló kötelességszerű felhívásának ellenvetés nélkül megfelelni szíveskedjék.

Irodalom.

* **Előfizetési felhívás.** Kun József Jenő jónévi versci írónak f. év szeptember hó elején „Aus dem Lande der Freiheit“ (A szabadság honából) c. német nyelvű, magyar szellemű s tárgyú, továbbá hazafias vonatkozású könyv kerül nyilvánosságra. A megjelenendő könyv eredeti elbeszéléseket, jellemképeket, költői rajzokat s elmékedéseket fog tartalmazni. Mint az író előfizetési felhívásában mondja, nem a húság, illetőleg a haszonlesés vezérelte őt, mikor ezen könyvnek kiadására vállalkozott, hanem azon eltökélt szándék, szilárd elhatározás, meggyőződés és a tapasztalatra épített azon tudat, hogy csakis az ily irányú írói tevékenységgel lehet a nemzetiségi kérdés békés uton való megoldásához s a nemzeti lét szép harmonijának létesítéséhez nagyobb mérvben hozzájárulni. Az ily jellegű s jellemű írói tevékenységre honfiai érzésén kívül még az a körülmény is sarkalta s buzditotta, hogy a mi önző, hű s materiális

korunkban németajku testvéreink mily szívesen olvassák magyar szellemű munkáit s aránylag igen nagy áldozatkészséggel fogadták „Ungarische Arabesken“ c. könyvét s melyet úgy magyar, mint német nyelvű sajtónk a legnagyobb elismerésben részesített. Hassunk oda, hogy a különböző nemzetiségű polgártársainkban a politikai s kulturális hazafiság, megalkuvást nem ismerő hazaszeretet, az életerős közszellem s a nemzeti közbizodalom ébresztessék. A ki ebbeli törekvését következményeiben és hatássiban méltányolni képes, az vállalatát kétségtelenül támogatni fogja. A könyv 140—180 oldalra fog terjedni. Ára 2 kor., diszkötésben 4 kor. A ki öt előfizetőt gyűjt, tiszteletpéldányt kap. Az előfizetések és megrendelések a szerző címére: Kun József Jenő Versec, Kudrici-ut 33. sz. intézendők.

TÁVIRATOK.

A király Budapesten.

Budapest, aug. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király Budapestre érkezésének napja még hivatalosan nincsen megállapítva s az a román királyi pár ischli időzésétől függ. Bizonyos azonban, hogy a király e hét folyamán érkezik Budapestre.

A kormányválság.

Budapest, aug. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Felhivatalosan jelentik: A királyhoz meghívandó személyiségek kombináción alapuló korpolitált listájában a közjogi ellenzék több kiváltsága szerepel. Ez a szerepeltetés azonban helytelen, mert a király csak azokat a politikusokat hallgatja meg, a kik programjuk alapján esetleges kabinetalakításnál tekintetbe jönnek.

Apponyi Albert gróf Eberhardon.

Budapest, aug. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Apponyi Albert gróf ma Budapestre Eberhardra érkezett, ahol az új kormány megalakulásáig marad.

Borzalmas tüzkatasztrófa Párisban.

Budapest, aug. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból táviratozzák: A Menilmontin pályaudvaron tegnap borzalmas tüzvész pusztított. A pályaudvaron ugyanis kigyuladt egy üres vagon és ebből tűz támadt. A pályaudvaron nagy tömeg utas volt, a kik a hirtelen nagy mérvű oltott tüzből nem tudtak elmenekülni. Így történt azután, hogy a roppant tüzből 82 utas elpusztult. Az elpusztult emberek között, kiknek legnagyobb része a munkás osztályból való, 61 férfi, 16 asszony és 5 gyermek esett a tüzvész áldozatául.

A forrongó Balkán.

Budapest, augusztus 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból jelentik, a Balkánon mindjobban terjed a forradalmi mozgalom, amely, mint az itteni politikai körökben vélik, igen könnyen lángba boríthatja az egész Balkánt. Az angol kormány utasította konstantinápolyi nagykövetét, hogy kísérelje éber figyelemmel a balkáni eseményeket.

Budapest, augusztus 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Szentpétervárról jelentik: A konstantinápolyi orosz nagykövet a török kormányhoz felszólítást intézett, a melyben a legerélyesebben elégtételt követel a monastiri orosz konzul meggyilkolásáért s úgy a gyilkosnak, mint mindazoknak a katonai és polgári személyeknek példás megbüntetését követeli, akik a gyilkosságért felelősek lehetnek. A nagykövet felszólításának különösen erőlyes hangja a Yildiz kioszkban nagy nyugtalanságot kelt.

A Humbert-pör.

Budapest, aug. 11. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Párisból táviratozzák: Humberték bünporének mai tárgyalásán folytatták Humbert Teréz kihallgatását. Humbertné vallomásában ma is makacsul tagad minden bünösséget.

Határidő-üzlet.

Budapest, aug. 11. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak meglehetősen szilárdak Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre)	7.31
Buza (áprilisra 1904.)	7.55
Tengeri (augusztusra)	6.12
Tengeri (májusra 1904.)	4.91
Zab (októberre)	5.31
Rozs (októberre)	6.13

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1903. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Versecz, Zsombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Panesováról: délután 5 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zsombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról: este 7 óra 15 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Panesováról: reggel 7 óra 23 p.
Zsombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Zsombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.
Panesovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Temesvár, Versecz, Autaljalva—Panesova és Alibunára: reggel 3 óra 33 p.
Zsombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

Nyiltér.*)

Rohitschi étvágyat gerjeszt,
templam- elősegíti az emésztést és
forrás szabályozza az anyagcserét.

(633/c-1.1)

* Az e rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Orvosi vélemény

a kénmentes **Ilona** ártézi vizről.

Kézmarszky Tivadár dr., Wagner János dr. és Angyán Béla dr. egyetemi tanárok a kénmentes „Ilona“ ártézi vizről szóló véleményükben mondják, hogy az feltétlenül bakteriummentes. Járványos betegségek fellépténél, a mikor a vízvezeték, vagy kútvíz az egészségre ártalmas lehet, annak élvezete nagyon ajánlható.

o o o
Kapható majdnem az összes vendéglő-, fűszer- és csemegekereskedésekben.

Árak házhoz szállítva:
1/2 liter töltés 18 fillér.
1 „ „ 24 „
1 1/2 „ „ 30 „

Főraktár: (600-20.9)

Eckstein Mátvás utódjánál Nagybecskereken.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy az atyám —
Liptay István — által

1867. évben alapított (269—x.11)

KALAP- ÉS URIDIVAT- ÜZLETÉT

f. évi augusztus 1-én átvettem. Amidőn a t. közönséget arra kérem, hogy atyám irányában tanusított bizalmát továbbra részemre is fentartani sziveskedjék, vagyok b. szolgálatára mindenkor készen

kiváló tisztelettel

LIPTAY DEZSŐ, KALAP- ÉS URIDIVAT-KERESKEDŐ,
NAGYBECSKEREK, HUNYADI-(FŐ)UTCZA.

Tomasevác község előjáróságától.

1369. sz. 1903.

653-3.1

Hirdetmény.

Alólírott község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező vadászati jogát 1903. évi augusztus 22-én d. e. 9 órakor 6 egymásutáni évre nyilvános árverés útján bérbeadja.

A feltételek a jegyzői irodában betekintheők.

Tomasevác, 1903. évi augusztus hó 9-én.

Perics,
jegyző.

Jagodics,
bíró.

Hirdetések

felvételnek a

„TORONTÁL“ kiadóhivatalában.

SOK PÉNZT!

1000 koronát is havonta szerezhet bárki becsületes uton. (Mellékképekkel is.)
Bővebb felvilágosítást következő címen kell kérni:

„Reell 72“
Annoncen-Abteilung des „Merkur“
Stuttgart, Bergstrasse.

(518-52.23)

A Hunyady-(fő)-utcában a Stoits-féle házban a Petz Antal által bérben birt üzemhelyiség, továbbá egy lakás azonnal bérbeadandó.

Dr. Annau Ernő,

ügyvéd.

651-3.2

A nagyikindai járás főszolgabirójától.

6437. szám. I. 1903.

655-3.1

Pályázat.

Torontálvármegye nagyikindai járásához tartozó Mokrin községben az állatorvosi állás lemondás folytán megüresedvén, arra pályázatot nyitok.

Ezen állással évi 1200 korona fizetés és a szabályrendeletileg megállapított huszszemlési, nemkülönbén a nagyméltóságú magy. kir. földművelésügyi miniszterium 95.000/903. szám alatt kiadott rendeletének 181 §-ában meghatározott díjszedéssel van egybekötve.

Megjegyzem, hogy Mokrin község 9000 felüli lakossága túlnyomó többsége szerb ajku, miért is a szerb vagy rokon szláv nyelv tudása kívánatos volna.

Felhivom ezen állásra pályázni óhajtó okleveles állatorvosokat, hogy pályázati kérvényüket folyó évi szeptember hó 15-ig küldjék be hivatalomhoz.

Nagyikindán, 1903. évi augusztus hó 9-én.

Tellecsky,
főszolgabíró.

Ó-Bessenyő község előjáróságától.

1792/1903. sz.

654-1.1

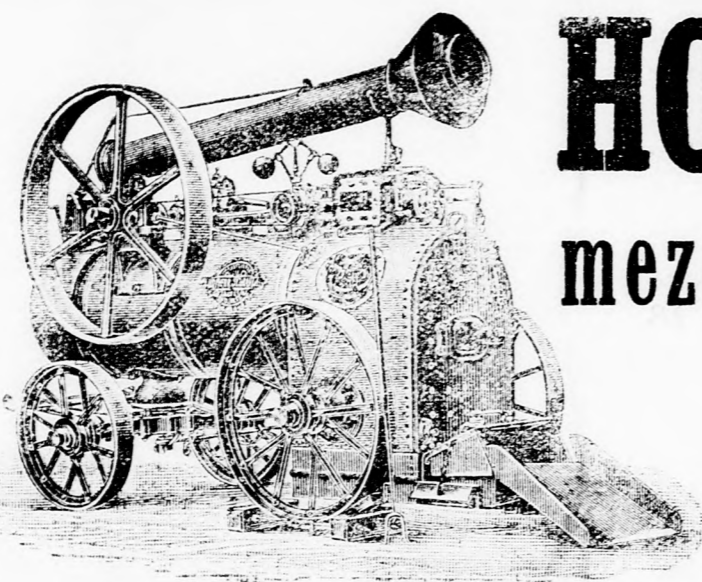
Hirdetmény.

Alólírott községi előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy egy 4 éves pej szörű, h. b. lábára kesely, csillagos, h. b. (2) bélyegű bitangságba vett gazdátlan paripa lo folyó évi augusztus hó 30. napján d. e. 9 órakor Ó-Bessenyő község házában nyilvános árverésen el fog adatni.

Ó-Bessenyön, 1903. évi augusztus hó 8-án.

Lászlóffy János,
jegyző.

Gergulov Mihály,
bíró.

HOFHERR ÉS SCHRANTZ

mezőgazdasági gépgyár és vasöntőde
BUDAPEST.

Fiókraktár Nagybecskerek.

Van szerencsénk köztudomásra hozni, hogy a t. gazdaközönség kényelmére Nagybecskereken, Fő-utca, a Helmbold-féle házban

raktárt és képviselőket

létesítettünk, melynek vezetésével Braun Armin urat bízuk meg.

A kelendőbb gazdasági eszközök u. m.: ekek, boronák, repavágók, szecska-vágók, kukorica-morzsolók, vetőgépek és kukorica-darálók állandóan raktáron vannak; egyéb gépekből pedig mintaraktárt tartunk fenn.

A képviselőség csak gyári áron adhatja el gépeinket és minden vevőnek vagy megrendelőnek megrendelési levelet kell kiszolgáltatnia.

Midőn még t. vevőinket kérjük, hogy bizalmukkal bennünket továbbra is kitüntetni és szükségleteiket közvetlenül fiókunk útján fedezni sziveskedjenek, maradunk

kiváló tisztelettel

Hofherr és Schrantz.

(620-5.4)